

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Vloeiend Nederlands: 'Onder de loep'

Kuiken, F.

Publication date

2011

Document Version

Final published version

Published in

Les

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kuiken, F. (2011). Vloeiend Nederlands: 'Onder de loep'. *Les*, 29(172), 13.
http://les.boomtijdschriften.nl/artikelen/LE-29-172-4_Vloeiend%20Nederlands.html

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Onder de loep

Vloeiend Nederlands

Dacht ik een aardig woordje ‘over de grens’ te spreken, moet ik tijdens de vakantie toch toegeven dat ik in een andere taal voortdurend naar woorden moet zoeken of de zin opnieuw moet beginnen om hem tot een goed einde te brengen. Nee, echt vloeiend ben ik waarschijnlijk alleen in mijn moedertaal. Maar ook dan maak ik valse starts, hapert mijn stem soms en corrigeer ik mezelf zo nu en dan. Blijft er dan wel iets van die vloeiendheid over? Of raak ik in de war doordat Fransen, Spanjaarden en Italianen zoveel sneller praten dan de Nederlanders? Of lijkt dat maar zo? Kortom, wat houdt vloeiend taalgebruik precies in?

Om met het verschil tussen talen te beginnen: het lijkt er inderdaad op dat het spreektempo van Zuid-Europeanen hoger ligt dan dat van Noord-Europeanen. Paya Herrero vond dat Spanjaarden per minuut wel vijftig lettergrepen meer spreken dan Duitsers en bijna zestig lettergrepen meer dan Amerikanen. Nu is het Spaans een zogeheten syllable-timed taal waarin elke lettergreep met ongeveer dezelfde duur wordt uitgesproken, in tegenstelling tot het Duits, het Engels en het Nederlands waarin niet zozeer de duur van elke lettergreep maar die tussen twee opeenvolgende beklemtoonde lettergrepen dezelfde is (om die reden stress-timed talen geheten). Vaak wordt aangenomen dat het spreektempo in syllable-timed talen hoger ligt dan in stress-timed talen, maar als we bedenken dat het Fins en het IJslands ook syllable-timed talen zijn, dan gaat die regel toch niet altijd op. Waarschijnlijk is hierbij ook een culturele component in het spel.

Regionale verschillen

Overigens is er ook binnen het Nederlands sprake van regionale verschillen in spreektempo. Uit een studie van Verhoeven, De Pauw en Kloots bleek dat Nederlanders een spreesnelheid hebben van gemiddeld vijf lettergrepen per seconde tegenover Vlamingen ruim vier. In Nederland spreken de Randstedelingen het snelst, in België de Oost-Vlamingen; in beide landen praten de Limburgers het traagst. Zowel in Vlaanderen als in Nederland spreken jongeren sneller dan ouderen.

Nu zou het een al te grote simplificatie zijn als we vloeiendheid zouden beperken tot het tempo waarmee we spreken. In de literatuur worden naast deze SPEED FLUENCY ook de zogenaamde REPAIR FLUENCY (het aantal valse starts en aarzelingen) en de BREAKDOWN FLUENCY onderscheiden (de tijd waarin de spreker echt aan het woord is). Uit het WISP-project (What Is Speaking Proficiency?) van De

Jong en anderen blijkt dat het vooral de breakdown fluency is waarin Nt1- en Nt2-sprekers van elkaar verschillen: Nt2-leerders spreken minder (en minder snel) naarmate de complexiteit van een taalkaak toeneemt, terwijl bij native speakers een complexe taalkaak juist aanzet tot meer spreken.

Vloeiend en extravert

Dat over vloeiendheid het laatste woord voorlopig nog niet is gezegd blijkt uit het het vorig jaar verschenen boek van Segalowitz over dit onderwerp. Hij gaat daarin onder meer in op de vraag hoe vloeiendheid het best geoperationaliseerd kan worden. Vervolgens benadrukt hij vooral het belang van cognitieve aspecten van vloeiendheid, met name de rol die aandacht en automatisering spelen bij het proces van (vloeiend) spreken. Een ander belangrijk concept dat Segalowitz naar voren haalt is dat van PERCEIVED FLUENCY: het blijkt namelijk dat we iemand soms als vloeiend beoordelen, die dat volgens objectieve maten niet echt is. Een voorbeeld daarvan vinden we in de studie van Paya Herrero die geen verband tussen vloeiendheid en extravert gedrag kon vaststellen, ook al waren mensen geneigd om extraverte types in het algemeen als vloeiender te beoordelen.

En voor degenen die daar hun voordeel mee willen doen tot slot nog een ander resultaat uit het onderzoek van Paya Herrero: een hoge piepstem wordt in het algemeen als onprettig ervaren, een diepe, warme stem daarentegen als sexy. Dat geldt zowel voor mannen als voor vrouwen.

Folkert Kuiken

Jong, N. de, M.P. Steinel, A. Florijn, R. Schoonen & J.H. Hulstijn (2007), THE EFFECT OF TASK COMPLEXITY ON FLUENCY AND FUNCTIONAL ADEQUACY OF SPEAKING PERFORMANCE. In S. Van Daele, A. Housen, F. Kuiken, M. Pierrard & I. Vedder (eds) Complexity, accuracy and fluency in second language use, learning and teaching (pp. 53-63). Brussels: KVAB.

Paya Herrero, B. (2009), VOICE AND IDENTITY: A CONTRASTIVE STUDY OF IDENTITY PERCEPTION IN VOICE. Dissertation LMU München, Fakultät für Sprach- und Literaturwissenschaften.

Segalowitz, N. (2010), COGNITIVE BASES OF SECOND LANGUAGE FLUENCY. New York/London: Routledge.

Verhoeven, J., G. De Pauw & H. Kloots (2004), WIE PRAAT HET SNELSTE NEDERLANDS? Spreesnelheid in Vlaanderen en Nederland. Onze Taal 73, 12, 336-338.

